

SZARVAS ÉS VIDÉKE

1898. /9.évf./

jan. 2- dec. 25.

1-52.szám.

Hiány: 17.sz.

M. N. MŰZEM KÖNYVTÁRA
Hírlap-Könyvtár
Növendéknapló
1898. év. 238.

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

<p>Szerkesztőség: Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok vissza nem adatnak. BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr. MIGYELLEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.</p>	<p>Kiadóhivatal: Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők. Hirdetéseket jutányos áron elfogadják. BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.</p>
--	--	---

Előfizetési felhívás.

A VIII-ik évfolyam IV-ik évnegyede lejárván, az 1898. év I-ső negyede elején új előfizetést nyitunk lapunkra, felkérjük mindazon t. előfizetőinket kiknek előfizetése a mai számmal lejárt, mielőbb megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében, fennakadás ne történjék.

Azon t. előfizetőinket pedig, kik előfizetési pénzzel hátralékban vannak, hátralékaik beküldésére s előfizetéseik szives megújítására kérjük.

Tisztelettel:

A „Szarvas és Vidéke“

kiadóhivatala.

A „SZABVAS ÉS VIDEKE“ előfizetési ára:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyed évre 1 frt

A kiadóhivatal.

Új esztendő.

Az idők szerény krónikásának de sokszor van alkalmá történelmet írni! A hatalmasok csak intézik az emberiség sorsát, az abból folyó nagy tanulságokat egy szürke ember rögzíti megveti papírra s teszi oda okulásul a jövődönök.

A ki történetet ír, az prófétája népének, még pedig egy visszafelé tekintő próféta, aki

csak a multat látja nem jósol belőle jövőt, nem fejt álmokat, nem magyaráz csodákat, csak rögzít fotografál, fest híven, gyorsan, színesen . . .

S a kép, amit produkál, mégis tanulság forrása, mert az országok sorsát vezérlő hatalmasok belőle szedik tetteikhez a buzdítást, abból merítik az erőt a cselekvéshez, az alkotásokhoz . . .

Most is történelmet írunk, a mikor az esztendő forduló pontján visszanezünk a multba. Az egyes embernek, csoportoknak, társadalmi osztályoknak s egész néprétegeknek lehetnek, — voltak keserveik; a gazda reményét learatta az idő szeszélye, az iparos osztálynak nem teljesítette óhajait a végzet, a kereskedő elégedetlen az üzleti év mérlegével s a hivatalnok-sereg, az értelmi előkelőség nem találta meg az utat kitzított czélja felé. Van mindenkinek oka panasza!

Az egyiknek sok az adója, a másiknak kevés a jövedelme . . . Ilyentorma a panaszkodás minden téren s ezt a panaszt el kell fogadni.

Még is zsörtölődik, a kit boldogulása felé vitt az esztendő . . . Ez már emberi természet.

Csak hogy ott, ahol az igazságnak határozottan ellent mond a panasz szava, — meg kell jelenni a bírói szónak is és itélni szigorúan önzetlenül.

Egy nemzeti állam életében nemcsak az egyes ember panasza s az összesség saját külön keserve dönt és nem szabad a történelemnek ezeket a panaszhangokat vérsni a maradandó érczlapokra.

Van egy magasabb szemhatár is, mely fölött eltekintve, egészen más képet nyerünk az ország állapota felől, mint a milyennek látszik egész közelről.

Mindenfelé a friss erő dagadó forrása buzog, s az alkotás munkája folyik roppant szor-

galommal, önértettel és becsvágygyal. Nincsen tere az állami életnek, mely ne mutatna fel hatalmas konsolidációt s minden egyes lépés, a mit előre teszünk, fölér egy évtizeddel.

A mit századok harcrai letaroltak e házában, azt felépítette egy-két emberöltő s a mai kor fia, ha végigpillant csak a saját férfikora alkotásain, — büszkeséggel, becstülettel éltelve érzi, hogy ebben a nemzeti újjászületésben neki is megvan a maga szerény része.

Ez a renaissance pedig éppen egy félszázada kezdődött.

A ránk köszöntő ujesztendő jubiláris év. A nemzet újjászületése esztendőjének kell tekintennünk az 1848 évet s éppen ötvenedszer fordult meg nagy pályáján a világegyetem csillagrendszere, mikor az újévbe léptünk.

Jól esik látnunk, hogy a nagy idők embereiben mennyi politikai bölcsesség volt a mennyi hazafiúi szeretet. Jól esik tudnunk, hogy azok a kik ötven év előtt áldozatot meg nem bánták s még nagyobb örömmel kell konstatálnunk, hogy az a nagy nemzeti erő, melyet a polgári jogok kiterjesztésével minden magyar szívébe beltottak, meghozta hatalmas kamatát.

A nemzet nem volt, — de van és lesz sokáig.

Az az időszak melyen át a Széchenyi, a Kossuth és a Deák nagy munkája egymásban folytatását nyerte, történetünk legfényesebb korszaka, melyet mi még nem méltányolhatunk eléggé, mert a közelség még elfogultá tesz bennünket.

A fény nagyon is vakít, a szomorúság nagyon is elkomorit.

E jubiláris esztendő fordulóján elég lesz öljegyeznünk azt is, hogy a kik láttuk e félszázad munkájának eredményeit, — nem hiába élzünk, különösen ha van benne egy hajszálnyitrésünk.

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRCZÁJA.

Tél a délvidéken.

Másképp süvölt a szél az én hazámban,
Másképp nyargal hóparipán a tél;
A merre száguld, elhal minden élet,
A fák között síkongva száll a szél.
Király a rónák végtelen hazáján,
Birodalma fehér szüztiszta hó . . .
Diadalutját semmi el nem állja,
Hatalma nagy, erős, mindenható.

Nem is tél ez itt lenn a délvidéken,
Nem is szél, mely oly lanyhán lengedez
Az ég sötét . . . Halk eső hull a földre;
A természet bus temetése ez.
A fényes, zöld babérfák megfakulnak,
A ciprus busan hajítja meg fejét . . .
Mintha soha tavasz már nem fakadna,
Oly hervadás terül el szerteszét.

Hol van a kályha élénk, tiszta lángja.

A kellemes, barátságos meleg?

Hol van a lámpa kedves, enyhe fénye

És hol vannak a kedves emberek?

Magam vagyok az örökzöld honában,

Ahol erőtlén, langyos, bus a tél

Nem törődik senki a más bajával,

Itt minden ember csak magának él.

El vágyom . . . El! . . . Az én hideg hazómba.

Had érjen hó, had járjon át a fagy.

Nem kell nekem a pálmafák világa,

Az én világom szép hazám te vagy.

Otthon elszunnyad télen a természet,

De itt csak lassan, busan haldokol.

A merre járok mindenütt haldoklás;

Halál, vagy élet nincsen itt sehol.

Nem kell nekem délnek csodás hazája,

Nem kell nekem e szürke, enyhe tél . . .

Ahol a tél így bágyadt, ily elernyed,

Ott az én lelkeim tavaszt sem remél.

Az eső hull . . . Minden oly árva, szürke;

Érzem, elhervast ez a hervadás.

Hazavágyom! . . . Lehet halál körülöttem,

Ha azt tudom, hogy van feltámadás!

P. A.

Fuit.

Irta: Dr. Béli Izor.

Sok a virág a szobában, bódító édes illatuk szinte ránehezedik a mellre. A gyürödött piszkos ágytakarón egész garmada rózsza chrysanthemum meg tubarózsa hever, az éjjeli szokrényen két nagy azalea pompázik. És a viruló, illatu virág közt ott hever egy hervadó, virágszál: szegény Terka ott vergődik az ágyban, vivődik a halállal.

Hideg verejték gyöngyözik az arcán, szeme lázas tüzben ég, melle mind nehezebben, kinosabban zihál Ott áll már ágya fejénél a halál, hívogatja, csalogatja áldozatát.

Egyszerre felém fordul, felém int sovány, átlátszó kezével.

„Jer hozzám, közelebb! Ne félj tőlem“ suttog halk, elhaló hangon. „Mit mondasz? nem hallom, nem hallok már semmit. Ugy-e, már nem haragszol? Már

Pedig van! ... A polgár-bármilyen cseppje a nemzetnek, azért a hullám nem jön létre nélküle. Mi e hazának, e nemzetnek fia vagyunk a részesei a nemzeti munkának, — de részesei a nemzeti dicsőségnek is.

Isten áldása minden magyarra az új esztendőben!

HIREK.

— **T. előfizetőinknek és munkatársainknak boldog ünnepet kívánunk.**

— **Közgyűlés.** Szarvas nagyközség 1897. évi december hó 29-én d. u. tartott közgyűlésén a következő határozatok hozták: 1. A képviselő-testület Robitsék Soma kérvényére 60 napi haladékot adott. 2. Az 1898. évre összeállított névjegyzék a községi virilis képviselőkről bemutatott és tudomásul vétetett. 3. A szarvasi takarékpénztárból az Árpád szálloda munkáinak fizetésére felvett összeg után a kamat fizetése elrendeltetik még ez évben. 4. A tájfajta mének istállójára vonatkozólag a helybeli építési vállalkozók költségvetés benyújtására hivandók fel, mely a helyviszonyoknak megfelelő lenne. 5. A régi vásárhelyen levő háztelkeknek még elnem árverezett részére januárban nyilvános árverés tartása rendeltetik el. 6. Az asphalt járdánál 25%-nak 30 év alatti törlesztése engedtetett meg.

— **Közgyűlés.** Képviselőtestületi közgyűlés fog tartatni f. hó 4-én d. u. 3 órakor a következő tárgysorozattal: 1. A járási tek. főszolgabíró urnak 8311/897 számú határozata, mely szerint Melis János községi bírósági és Dancs Béla elsőjegyző hivatalaiktól felfüggesztettek s ellenük a fegyelmi vizsgálat elrendeltetett. 2. A járási tek. főszolgabíró urnak 8317/897 számú rendelete, mely szerint Dancs Béla első jegyző helyettesül Salácz József jegyzőt nevezi ki.

— **Eljegyzés.** Rózenfeld Miksa Törökszentmiklósról, eljegyezte Friss Gizella kisasszonyt, Friss Sámuel helybeli kereskedő kedves és szép leányát.

— **Táncmulatság.** A szarvasi kereskedő ifjuság f. hó 15-én szombaton a helyben létesítendő kereskedelmi egyesület javára, az „Árpád“ szálloda nagytermében zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj: Személyjegy 1 frt. Családjegy 2 frt 60 kr. Kezdeté 8 órakor. Jegyek előre válthatók: Bárány Béla, Holéczy Gusztáv, Pollák és Silberstein urak kereskedésében.

— **Koronaestély.** A szarvasi izraelita leányok ma vasárnap az izraelita nőegylet javára a Központi

szálloda összes termeiben jótékony célú koronaestélyt rendeznek. Belépti-díj: Személyjegy 1 korona; Családjegy 2 korona. Kezdeté 8 órakor

— **A főgymnasium köréből.** A főgymn. „Vajda-kör“ által f. évi decz. hó 18-án rendezett hágyverseny a tanulói segély egylet alapját 102 frt 07 kr.-al gyarapította. — Ezen összeghez mint felülfizetők járultak: Dr. Mikolay Mihály 1 frt, Dr. Haviár Gyula 5 frt, Alt Miksa 5 frt, Ponyiczky Máté 3 frt, Áchim Ádám, Szirmay L. Árpád, Ifj. Dérczy Péter, Dr. Fuksz Ignác, Elefant János, Ponyiczky Györgyné 1—1 frt, Moeskönyi József 70 kr., Dr. Takács Izsó, Ridegh János 50—50 kr., Liska János, Sziráczy Gyula 30—30 kr., Lányi Gusztáv 10 kr. és Wuchetich István 12 kr.-al. — Ugy e jöszívű adakozóknak, mint a szíves közreműködőknek, kik a nemes cél iránt méltó érdeklődést tanúsítottak, halás köszönetét nyilvánítja a Vajda-kör.

— **Nyilvános köszönet.** Az 1897 év december 26-án azaz karácsony másodnapján, a csizmadia iparos ifjuság zártkörű táncmulatságot rendezett az Árpád szálloda dísztermében a szarvasi iparos ifjak önképző köre pénztára gyarapítására, minek eredménye azaz tiszta jövedelme 18 frt 15 kr. átadott az egyletnek. Fogadjá érte a fáradozó rendezőség ez uton szíves köszönetünket az egylet nevében Korik János egyleti pénztáros.

— **A vasut mentén** 12 éven alóli gyermekekért minden kár tevésért a szülők vagy a gyámok lesznek büntetve.

— **A korcsmák verdegélők** vagy italméresi helyiségekben a ki 4 frton felül hitelez 50 frtig lesznek büntetve.

— **Jég-sport.** Mult va-ánap nyílt meg Konrad János jégpályája ünnepélyesen, ki virágzott ekkor a jég, de a rózsák szép lányok arczán nyíltak. A zene vidám hangjai mellett széleseben sikklik tova a teli nap fényében tündöklő tükör sima jégen a jég király, egy-egy műkorcsolyázót egész csoport vesz körül, bámulva a merész figurákat. De a jég-király birodalmában áldoznak Anornak is, átrándozó bakfisek és filig szerelmes gynazista itt adnak egymásnak rendez vonst (fittyet hányva a garde-mama árgus szemének és filleinek) bizton sutlog itt szerelmes szavakat szankában ülő szép asszonynak a szalonok matadarja és nem marad el a franciaia zsebkendő kis gavallér sem, aki több utat tesz meg máson, min a korcsolyáján.

— **Dalestély.** A szarvasi férfi dalkar tegnap, a Központi szálloda helyiségeiben saját penztárának gyarapítására dalestélyt rendezett a következő műsorral: 1. A dal Spohr L.-tól. 2. Nepdal Wusching K.-tól. 3. Bor és szerelem, Schuberth F.-tól. 4. Nem tudom én, 5. Jó Paunikám! Habis J. tol. 6. Nepdal, A. R.-tól. 7. A vihar Dürrner-től. 8. Népdal, A. R.-tól. 9. Üdvözlöt, Cherubinitól. 10. Borda, Halász N.-tól. 11. Népdal, A. R.-tól. 12. Álomdal Abt. F.-tol Zarádékul Daláriudulo zenekari kísérettel.

— **Megszűnt a takonykór.** Körös-Ladányban a lovak között megszűnt a takonykór.

— **A pénzverés 1898-ban.** A valutarendezésel kapcsolatban levő ércpénzverést ezen esztendőben a megállapított mértékben folytatni fogják. 1898-ban ennek megfelelően ki fognak verni: 200,000 darab tíz-

koronás aranyat 2.000,000 korona értékben, 780,000 darab húszkoronás aranyat 15.600,000 korona értékben, 50.000 000 bronz kétfillérest 1.000,000 korona értékben, 5.000,000 darab bronz egyfillérest 50,000 korona értékben; mindössze tehát 55.980,000 darab ércpénzt 18.650,000 korona értékben.

— **Koronás bélyegek.** Az államnyomdában már készen állottak és tegnaptól kezdve életbe léptek az új bélyegjegyek, melyek közül 15 darab fillérkről, 20 féle pedig koronaértékekről szól. A mostan használatban levő bélyegjegyek márczius 31-ig kivehetőek a forgalomból. A mostani bélyegeknél öt éves multuk van mert 1893-ban bocsátották ki őket.

Találós mese.

Iztelen és szagtalan,
Aranysárga színe van,
Olajszerű a leve,
Zoltán féle a neve.
Kapod minden gyógytárba,
Két korona az ára;
Ha okos vagy, szép baba
Találd ki, hogy micsoda?

— **Merénylet a törvényszék ellen.** Gyula Greiner Antal bosszúból merényletet követett el a törvényszék ellen, melynek tagjai éppen végtárgyalást tartottak Midon Janosovics védő tartotta védőbeszédét egyszerre egy nagy gránitkő zúzza be az ablak üvegtáblát s közvetlen Némethy ügyész mellett zuhant a padlóra. Szerencsére azonban senkiben kárt nem tett, mert a hatalmas dobás erejét az ablakfüggöny felfogta.

A merénylőt, Greiner Antalt letartóztatták. Azt mondja hogy tettét bosszúból követte el, mert a törvényszék gondnoknag alá helyezte.

— **A méregkeverők bünpöre.** Abban a világszerte óriási szenzacziót keltett bünpörben, melyet „Vásárhelyi méregkeverők“ neve alatt ismertek a földgömb másik oldalán is az emberek, már meghozta a szegedi királyi tábla ítéletét, mely bizonyosan feltűnést fog kelteni, amennyiben a tábla lényeges változtatásokat tett az elsőfoku ítéleten, nem hagyván helyben egyetlen hatálos ítéletet sem. Az ítélet a következő: 1. Özv. Aracsiné Jäger Marit nem mint felbújtót, hanem mint bűnsegédet mondta ki bűnösnek a kir. tábla és ezért öt 15 évi fegyházbüntetésre ítélte. 2. Csordás Lidit, Varga Lidit és Szapannos Juczit életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte. 3. Mucsi Mihályné és ifj. Horváth János első bírósági életfogytig tartó büntetését, ugyszintén a Gulyás Kis Samuel hat évre szóló első bírósági fegyházbüntetését helybenhagyta a kir. tábla. Ezzel aztán a monstre bünpörben leátszódik a második felvonás is és következni fog a harmadik és utolsó, a kuriai ítélete melylyel a szörnyű dráma befejezést nyer.

— **Kitüntetés.** Mauthner Ödön hírneves magyar kereskedőnk ismét kitüntetés érte. Ugyanis a szerb udvar részere évek óta szállított kitűnő magv ért karácsonyi ajándékkul szerb királyi udvari szállítótá neveztetett ki.

— **Felhívjuk t. olvasóink** Neumaier Lipót, bör-, vizszkosvaszon- és linoleum-különlegességek

kibékültél velem, megbocsátottál? Ha nem volna olyan rossz idő felöltözködném, kimennék veled a Városligetbe. Miért sírsz, miért fordulsz el tőlem? Az a boldor orvos bizonyára megint fontoskodott előttem. Pedig már nem is köhögő, a mellem sem fáj többé, hétfőn felkelek, aztán kikocsizunk. Eleinte majd vigyázni fogunk, hogy meg ne hüljék megint. Nagyon megviselt ez a czudar tél. De szeretnék megint egyszer elmenni a színházba.

Egyszerre sírni kezdett, görcsös zokogás vett rajta erőt.

„Nem megyek én már sehová. Sohasem, sehová. Vége mindennek!“

Most felemelkedik és egészen felém hajol.

„Ne síras, felejts el mielőbb. Nősülj meg. Adja az isten, hogy oly boldog légy, amilyen boldogtalan voltam én egész életemben. Nősülj meg, Te jó ember vagy, csakhogy nagyon gyenge — éppen azért féltetek olyan nagyon —“

Még mindég sirt, alig tudtam megérteni fuldokló szavát.

„Menj most, jer inkább reggel, most este mindég olyan álmos vagyok, olyan fáradt és álmos.“

Egyszerre előrantja a feje alátt levő kisérvényt és görcsösen odaszorítja mellehez. Azután beleharap, két kezével gyömszölni kezdi, majd felemelkedik, elő-

rehajol, aztán visszaesik a párnára. Még egy sóhaj, egy tonpa, elfojtott hörgés — azután vége mindennek. Meghalt.

* * *

Lehajtottam fejemet az agytakaróra, és imádkoztam. Talán most először, amióta élek. Egyszerű, keresetlen szavak tödultak szívenből ajakra, vigaszt találtam az imában. És a halottas szobának mély cendjét felavarta zokogó szavam.

Soká, soká térdepeltem ott az ágy előtt. Nem tudtam elválni szegény Terkától. Lelkem előtt megújult a mult, átéltem újból szerelmünk rövid boldogságát, hosszú végtelen tájdaleit. Átélttem, átéreztem újból mindent.

Öt éve volt annak hogy Terkát először láttam. Valami külvárosi mulatóhelyen találkoztunk, hová engem a kíváncsiság vitt. Alig voltam ott néhány percizig már táncoltam. A többek közt egy fiatal, alig tizenöt éves leánykával is, akitől azután többé el nem mozdultam. Haza is kísérem, a kapunál meigerte, hogy másnap is eljön a tanczba. Egy hét múlva már együtt laktunk.

A legtisztább boldogságban töltöttünk együtt hat hónapot. Soha mézes-hetek oly gyönyörűségek, soha hazasélet olyan zavartalanul boldog még nem volt, mint a mi együttlétünk az első felesztendőben. Elhanyagoltam szüleimet, rokonaimat, igaz — de Terka kípólt

nekem az egész világot. Soha úgy meg nem értett senki soha senkinek lelke, kedélye úgy rea nem volt hangolva az enyémre, mint ezé a gyermekleányé, akit én neveltem nővé. És ő szinte egészen átalakult. Más lett — úgy nőtt a szemem előtt, hogy alig győztem csudalni. Tanulni kezdett, művelődni akart, hozzám méltó iparkodott lenni minden tekintetben.

Milyen ábrándos terveket szőttünk milyenygönyörű magasztos jövő tárult elénk!

Egyszerre Terka köhögni kezdett.

Makacs hurutnak gondoltam eleinte. De a tél elmult, és Terka állapota nem javult. Elvittem őt egy hírneves egyetemi tanárhoz. Az megvizsgálta a szegény leányt, azután negyszemközt elmondotta a diagnosist.

Elkábultam. Csak az első szavakat hallottam, többet már nem tudtam megérteni. Csak e két szó hangzott a fülemben: tuberkulus, ftízis.

És most kezdődött az én szenvedésem. Nem szerelhettem többé szegény leányt, még csak meg sem szólhattam többé — mert ez siettette volna a halált. Köszönyt kellett szólnom, kerülnem kellett ölelését. Nem a magam életét féltettem, de ha én magamba szívom az öröklő betegség csíráját, akkor kerülnem kell még édes anyám ölelését is. Mert még a csók is fertőz halálosan, szegény Terka! nem sejtette a valót, azt hitte hogy elhidegülttem tőle; és minden...

gyári raktára (Budapest, VI. Váci-körút 1. sz.) Kevesen ismerik még nálunk ezen rendkívül praktikus, szép és olcsó cikkeket mint: asztal- és szekrényterítők, kész nő- és gyermek-köpenyek, tárcza-kendők, asztalifutók, szekrény-csipkék stb. mind vászkosvászból. Kaphatók továbbá ezen elsőrendű czégnél minden minőségben és színen vászkos vásznak, parkettek, gummi-ágybetétek, valódi linoleum szőnyegek és amerikai bőrvásznak is butorok bevonására. Ertesítések és minták ingyen és bérmentve.

C S A R N O K. A siker.

— Szervusz aranyos, kedves barátocskám.
— Szervusz.
— Hahaha! Fogadok, azért csinálsz olyan savanyu ábrázatot, mert biztosra veszed, hogy meg akarlak pumpolni!

— Ó, dehogya, dehogya.
— Jó, jó; hisz ismerem már ezt az arcot, csak hogy ez egyszer alaposan tévedsz.
— Ugy! De hát akkor mért vagy hozzám olyan iszonyuan kedves?

— Hej barátom, nagy oka van annak. Képzeld csak, megjelent egy tárczám az Országos Kürtben. Hires ember lettem egyszerre; tegnap még nem voltam semmi, ma már egy rangban vagyok Jókaival. Azaz hogy előbb jövök én, aztán ő. Itt a tartalomjegyzék, nézd: A pacsiirta dala. Irta Kompos Béla. Aztán következik Jókai regénye.

Nos, barátom, büszke vagy, ugy-e, hogy barátodnak nevezhetsz! Mi? Talán nem? Varj csak, nem sokára, mikor már neved országos hírvé lesz, boldog új fogod mondanod: „a Kompos, ez nekem jó barátom!”
— Az istenért, Béla, ne beszélj már annyit össze, inkább adok két forintot kölcsön!

— Barátom, fogadd résztvevő pillantásomat! Sajnálak, igazán sajnálak, hogy te nem vagy a Jehova ama kiválasztottai közt, a ki az írói babérok fényes voltát fel tudja fogni. Te, lattál te már egy szenvedélyes lutrijátszót, ha ambót csirált; vagy egy bőrzienert, ha az árfolyam emelkedik; vagy egy bakfis leányt a mikor az első hosszú ruhát veszi magára: nos barátocskám, olyasvalami isteni gyönyört érez az, a ki írott betűt nyomtatva látja! Hát még ugy, a hogy az enyém van kinyomatva! Szép, gömbölyü, piczi betűkkel, melyek a sorokban elrejtett szentimentalizmust oly hünen tudják visszatükrözteni... Aztán nézz ide; a nevem vastag betűkkel nyomva s kétszer aláírva! Sohasé képzeltem volna, hogy az ember úgy is boldog lehet, ha délutánonként kávéházba nem megy. Eddig mindig iszonyu szerencsétlennek éreztem magam, ha nem volt pénzem egy partit karambolra, de most, mit nekem biliárdasztal, nekem szék a kávéház négy fala! Kimegyek a nagy körútra s büszke léptekkel haladok a sok közönséges halandó között s ezem, hogy suttojják egymásnak: „Nézd csak, itt megy Kompos, tudod az a kitűnő tárczáiról.” Aztán megállok a trafik-kirakatok előtt, a hol ki vannak téve az Országos Kürt egyes számai. Egyik-másik szegény ember, kinek nem telik egy lapra, megáll s elolvassa az én tárczámuat a felét: ennyit lat ugyanis csak belőle. Barátom, ugy szeretnék nekik pénzt adni s mondani:

— Itt van, vegyen magának egy lapot, látom, hogy nagyon szeretné olvasni a tárczát...
— Hanem most megyek, keresem a magányt, hogy tárgyat találjak újabb tárczámhoz.
— Szervusz, sok szerencsét, nagy sikereket.
No ismet egy bálmulával több. Sohasé hittem volna hogy az irás ily nagygya teszi az embert! Milyen csodálattal vegyes irigységgel néznek fel rám... Hát még ezután! Mert dolgozni fogok éjjel-nappal, míg azt

Mástél évig tartott e tantalusi kin. Szerelme öröngő, vad szenvedélylyé vált, és én nem viszonozhattam érzelmeit, keriltem csókját, ölelését. Egyszer azután Nerviben elszökött tőlem. Az olaszégálj még csak hevitette, fokozta szenvedélyét. Megszökött tőlem, mert nem viselhettem el tovább e tantalusi életet. Nem tudta elviselni közönyömet, szerelem után kívánczozott. Elbágyott.

Csak most találkoztuk ismét. Hazajött, hogy itt haljon meg. ide haza, az én karjaim közt. Még három hétig ápoltam, még husz napig együtt szenvedtem vele. Most végre a halál megváltotta, felszabadította. De én, én! Hol talállok én vigaszt, fájdalomnak enyhülést? Lehajoltam, hosszú bucsúcsókot nyomtam a szegény leány fehér homlokára. Most már meg szabad öt csókolnom...

És mentem ki a virágillatú terhes levegőből a reggeli hidegbe, Tompa kétségbeeséssel rótt az utcát, ahg tudva, hogy merre is járok? Csak olyankor csundtam fel egy-egy perczre, mikor hangosabban kívánt egy-egy mellettem haladó jókedvű ismerősöm „boldog új élet”...

Lehajoltam, hosszú bucsúcsókot nyomtam a szegény leány fehér homlokára. Most már meg szabad öt csókolnom...

És mentem ki a virágillatú terhes levegőből a reggeli hidegbe, Tompa kétségbeeséssel rótt az utcát, ahg tudva, hogy merre is járok? Csak olyankor csundtam fel egy-egy perczre, mikor hangosabban kívánt egy-egy mellettem haladó jókedvű ismerősöm „boldog új élet”...

el nem érem, hogy tárczáimat felismerik a nélkül, hogy neved aláírnám.

De mit is monologizálok én itt fennhangon? Nini itt jön Csengő Mariska...

— Jó napot kedves Mariska nagysád.
— Jó napot, Kompos ur! Hova, hova?

— Mindenüvé, hol ily bájos hölgyekkel hozhat össze a jó sors!

— Milyen finom szellemesség van ma az ön szávaiban?

— Ó, köszönöm a bókot, bár nem szolgáltam rá. Hanem ha valami igazán szellemes kis csevegést akar olvasni, ugy olvassa el kerem az Országos Kürt mai tárczáját...

— Országos Kürt, miféle lap ez?
— Nem ismeri nagy-ád ezt a lapot? Végtelenül csodálom? Különbön véletlenül éppen nálam van egy példány... Tessék, itt a tárcza.

— Ah! ah! a Pacsiirta dala. Irta Kompos Béla. Táncsak nem?

— De igen, kedves Miska nagysád, én vagyok az a boldog halandó, kinek nevét a kegyed éjfékete szeméi nyomtatva olvassák.

— Ejnye de lírai hangulatban van, Kompos ur különben pedig fogadja gratulációm; nagyon örülök, hogy önt mint íróit üdvözölhetem. Nagyon kedves kis novella.

— Köszönöm, nagyon köszönöm; de hisz kegyed engem tulbecsül. Csak olyan kezdő szárnypróbálgatás. Igen, de remélem; hogy idővel jobbakat fogok produkálni. Aztán ha majd teljesen kiforrtam magam, akkor írok majd kegyedről is egy tárczát, egy gyönyörű tárczát! kegyed bájos alakját, mosolygó ajkait, bővös fekete szeméit akkor fogom megírni, ha tollam elég gyakorlott lesz már az ilyen magasatos tárgy feldolgozására.

— Milyen merész lókoló lett, mióta írói babérokat arat.

— Isten önnel, Mariska nagysád, sietek, hogy minden időmet az irodalomnak szentelhessem.

— Isten önnel.
Igazán, csak most jut eszembe, a minek először kellett volna örülnöm, hogy a nőknél milyen fényes karriert fogok én csinálni.

Óriási előnyben van az iró a lányok közt a többi profán emberek előtt; hát még a ki — mint én — szerelmes idillikus történeteket tárgyalok!

Mennyire halás örökre lekötöztetem lesz az, a kinek keresztnevet használom, vagy akinek arcát, haját megéneklém...

Mily bájos mosollyal fognak fogadni mindenfelé. A leányos manák leereszkedőleg nyújtják kezeiket csókra s hízog udvariassággal fogják mondani:

— Legyen szerencsénk szírieny hajlékunkban. Igen szívesen látjuk, ugye Rózsika?

— Persze, persze — feleli Rózsika elpirult mosolygó arczzal, s szívelekeje hevesebben dobog, a minarra gondol, hogy nem sokára otthon a hívős szobában fog a szellemes tárczáival egyedül lehetni...

Ah! milyen irigység tárgya lesz, hogy fogják kérdegetni barátói:

— Mit beszéltek? Hogyan ült le? Mit mondott, mikor távozott? Ugye pompás társalgó;...

Aztán nem is kell majd szerelmet vallanom annak, a kit szívem vonzalmával megajándékoznom.

Irok egy rettenetesen szerelmes tárczát, melynek hősnője az ő keresztnevet fogja viselni. Leírom természet után szemét, száját, orát, fület, haját, úgy, hogy a legelső tekintetre kétségtelenül magára ismerjen.

Aztán elmondom iránta érzett leírhatatlanul mélységes szerelmemet; a vágyat, hogy mielőbb magaména mondhasam, a boldogságot, mely ránk a házasságéletben vár s biztos vagyok hogy a siker nem marad ell.

Magától értetődik hogy az az „ő” angyali szépség, fölülmulhatatlan kedves, bájos és — gazdag lesz. Mert akármilyen idealista vagyok is, mégis van bennem egy kis realizmus s örömmel veszem észre, hogy ez a realizmus éppen ez irányban nyivánul a legnagyobb mértékben.

De hátha nem is olyan nagyon jó ez az én cikkem... Talán csak holmi kapóra jött laptöltelék s a többi sohasem fogja meglátni a nyomdásztéket...

Biz ez igen kellemetlen lenne rám nézve is, meg leendő boldog menyasszonyomra nézve is.

Nem is fogok most egyelőre többet tárczáimról beszélni, hanem szép csöndben dolgozom tovább s aztán majd egyszerre mint nagynevű író, mint híres ember lépek a világ elé.

Mert végre is ha jól meggondolom, talán szentenytelenség is tőlem, hogy így mindenkit megrohanok a tárczámmal s provokálom dicséretét! Nos, hát hallgatni fogok.

Ah, pardon, bocsánatot kérek nem vettem észre uraságodat.

— Hogy lehet így neki menni az embernek! Három tyúkszememet összetiport.

— Végtelenül sajnálom s ezer bocsánatot kérek. El voltam merítve gondolataimban. Én különben Kompos Béla vagyok. Szívből fájjalom, hogy akaratlanul kellemetlen közléségbe jutottam becses tyúkszememmel. De tudja meg uram, hogy épp e pillanatban találtam felséges ideát!

— Ugy nagyon örülök.

— Ugyebár, ez nyomós ok, s ez esetben nincs helye a meheztelésnek.

— Hát hisz ez mind igen szép, de én nem tudom megtalálni az összefüggést az ön ideája, meg az ön tyúkszemem között!

— Tessék el képzelni kérem; gondolatban megismertetek egy gyönyörű leánykát egy nem kevésbé

sz rettetreméltó ifjával, már jó barátok... most már halálisan szerelmesek egymásba... most csattan el az üdvözítő csók... s épp akkor lépek egy uri ember lábára. Kérem, ez borzasztó mind a négyünkre...

— Mind a négyünkre?

— Igen, Elsősorban önre, mert gyúkszeméi veszedelemben vannak, másodsorban rám nézve, mert elszált belőlem a költői ihlettség; de legborzasztóbb arra a szegény férfiura nézve, kit az élet legszebb legboldogabb pillanatában zavartak meg.

Ugyebár, most már teljesen érte viselkedésemet?

— No nem egészen...

— Igazán nem? Nos hát annál jobb, mert a költői lélek magas szárnyalását kell hogy ne mindenki tudja megérteni.

Hanem hogy mégis kárpótoljam önt a szenvedett fájdalomért, ime van szerencsém önnek az Országos Kürt mai számát átadni s a tárczát szíves figyelmébe ajánlani.

Erdélyből.

— Utleírás —

Körül nézegettük a hatalmas kőlapot, aztán egy vendéglőbe igyekeztem Borbélyt becsalogatni.

Nem megyünk oda be, — feleli ő hívásomra — mert egy közebédre vagyunk hiva.

Ugyan kihez és mi jogon? kérdém édes mosolygással.

Az unitárius partialis gyűlés ma itt van — felele Borbély — több ismerőssel rokonnal találkoztam, míg maga suszterozott és mind a kettőnket meg hívtak a közebédre — díjmentesen.

Hallja Sándor — ha református nem volnék, mindjárt unitárius lennék, mondám neki örömben.

Végig élveztük a nagy ebédet. (adván szomszédaimnak az évében jó példát) éppen ugy, mint az Orbók János Várfalvi, Székely László csegeri, Gáll Mózes toroczkói Létei Máté rákosi, Balió Samu t-szt, györgyi lelkészek, Zsakó János helybeli polgármester, Dersi Domokos tanító stb. stb. toaszjtait.

Innen visszatérve házigazdánkhoz, vettük a balyut és indultunk. (Tehát én a toroczkói ház berendezését és a népviseletét nem írhattam le, melyet sikerült képben bemutatni: a „Vasárnapi ujság” 1897-évi 31-ik száma.)

Nem sokat szoktunk kérdezősködni, hanem azzal a föltevessel nyár van, a hol esteledünk ott hálunk, neki megyünk egy hosszú hegyiáncznak.

Ez a hegyiánc az, mely a bihari hegységet északra majd nyugot-keleti irányból félyibe hajolva, az erdélyi-erczhegységtől elválasztja.

Ezen válasz-hegy északi, nyugoti ágai Bihar megyében Mőma-Kodru néven neveztetnek, közép része Torda-aranyos és Alsó-fehér megyék szomszédos határszélein vonul s Torda-aranyosban a Muntje le Mare csucsban végződik.

Az országut erdő között vezetett s így egész délután alig volt valami kilátásunk a sűrű vadregényes erdőszégből, melynek egyetlen nevezetessége a „Bedelői barlang”, melynek homlok kövére Klára név van nagy fekete betűkkel festve.

Nem tudom rajtuk kívül Jártak-e még sokan benne. Nekünk ily célra 2 darab vastag miligyertya volt becsomagolva balyunkba. Kivettük tehát s négykézlábra ereszkedva bementünk a barlang szűk bejáratán.

Meggyújtottuk a gyertyát s mivel ez vigan égett, fulasztó légnemtel nem volt mit tartanunk.

Az első kis üreg kisebb szoba terjedelemmel csak hajlott állásban lett megtekinthető, csepkő képződmény nincs benne. Falazata tekete, iszapos lerakódással itt-ott tollszárnyi kezdetleges mészku-csapocskákkal.

A főbejárat magassága 2 méternyi lehet; melyben fennálva haladtunk beljebb a pokoli sötétben gyertyánk derengő világosságánál két kisszebb melléküregget pillantottunk meg, mely mint két nagy nyulfüll torkollott össze.

Ezen két üregbe, térdre bocsátkozva stalaktiti és stalagmit képződmény már szépen látható, vagyis aki ilyest nemlátott ugy képzelje, hogy egy alacsony pincze boltozatáról jégcsap helyett. mészcsapok csüngenek és azokkal szíben a földről felfelé hasonlók emelkednek, fehér, vagy lilaszíbe játszóan.

Ha már a Klára barlang két első fülkéjét nyulfüllehez hasonlítottam fenutartom tovább is e hasonlatot. A főbejárat képezvén a nyulderéknak megfelelő részt a fark és a két hátulsó lábnek megfelelően találtunk három üreget.

Két legvégső üregében csermely is folydogál, melyet ugy lehet, hogy valamely nagyobb barlangba vezetne, ha a lábnyi vastagságúra összeszűkülő barlangfülkét valaki vájni kezdené.

Mi azonban fogyatékán levő gyertyánk pislogó

világánál néhány csepegő-kő darabát napvilágra tapogatózva kibontakoztunk a barlangelötti, sűrű bozótból, folytattuk utunkat.

Elváltunk az erdő rengetegétől, melynek árnyékát az égen egyre tornyosuló felhők pótolták. Ez volt az első borult nap.

Nyári eső helyett hirtelen zivatar keletkezett gyors léptekkel igyekeztünk a nem messze látszó, de utunkba nem eső falucskát elérni.

Gyorsabban járók a felhők, a gyarló utasok lábánál sárga mi, mivel fátlán, koparrá vált, magas bércezőnkön az eső elől menedéket nem találtunk valami libát legeltető gyermekcsoporthoz igyekeztünk a völgy felé.

A gyermekek a tövekvő vihar közeledtére mind egy irányba tartottak, arra irányzánk mi is lépteinket odaérve egy hatalmas hegyszakadék állt előttünk, melynek sziklafaláról, gyönyörű, 10—15 méterni víz-esést képezőleg zuhogot alá egy patak.

Melegségünket a felleg által lenyomott, tikkasztó levegő fokozta. Neki vetkőztünk, s hol a patak lezuhogó vize ismét a szikla alá bujt, ott férdig éró kristálytisza vízben, mi is bementünk a természet alkotta mint egy 5 m. magasságu kőpinczébe.

Borzadalmasan dörgött az ég, melyet e kőboltozat föld alá nyúló ürege rémitően visszhangzott. Ismervén a természet örök törvényét, melynek következménye elől menekvés nincs, nyugalommal telepedtünk le a kinnálkozó kőpadokra, mely a föld belsejében csörgedező patak partját képezte.

Nagy felhőszakadás lett a közelgő viharból, melynek másfél órai lefolyása alatt fürdőztünk, messzire be jártuk kis patakunk földalatti rejtelmes sötét útját, de a lábaink alatt csobbanó víz eszünkbe juttatá, hogy valamely örvény áldozatai lehetünk. Visszatértünk tehát az elhagyott nyíláshoz, hol az elvonult vihar után a nap aranysugarai fürdőztek a szakadatlanul zajló víz-esés csepeiben.

Felöltöztünk, utra keltünk; késő este volt, midőn Ponor kis elszigetelt, oláh falu faházai közt a legnagyobbikba bekopogtattunk.

Csorva Lőrincz gr. kel. lekész látszólagos sziveséggel ott szállást adott nekünk. A vacsora „mamaliga cu brinza“ (turós puliszka) volt, melyből mi is részesültünk.

Mennyit az oláh elfeledett anyuit tudtam nyelvtanukból s így egy nagyreményű dakoromén érzelmeit előszóval halhattam, melyet Borbélynak illő megjegyzésekkel fordítgattam magyarra, mit ő kívánalmakkal egészített ki.

Nem érezük magunkat biztonságban s így nem teljes nyugalommal viradva jul 20-ára utnak indultunk Verespatak felé.

A bérce foka, melyen egész nap utaztunk, gyeuge hegyi legelőből áll, melyen itt ott a galagonya, vagy kökény bokor kinlódik a tovább növéssel, ki tápászván az ott legelőző juh gypaju szálaiból annyit, hogy a gébicsl vagy sármány puhább fészket rakhasson belőle míg a veréb igazi vad állapotban kaparja, a juhait legeltető oláh juhász, fából jól-rosszul összetákolat házikójának gizzgából rakott fedelét.

Egy ilyen házikóba betekintvén egy éppen zsendicze készíttéssel foglalkozó oláhtól ebédre való „málaj“-t (kukoricza kenyér) és zsendiczet vettünk ebédre melyet a tisztaságot nem ismerő fatájból, fakamárlal csakis a mi alkori körülményünk és gyonrunkkal lehetett elfogyasztani.

Igyekeztünk is e sivár valóból valamely kepvézőbbe jtni, melyet lépteink meggyorsításával elérünk midőn Verespatak regényes szép táját megláttunk.

Enyvesek közt haladva, mint egy jó óra ho-záig előttünk még jó távolba, mint valami bástya-rom ugy emelkedék egy szikla. Felső része két ágnau vegződve közepén nyeret képezett, melyen egy női alakot láttunk ülni.

Elhalóban hozzánk hangzó dala feledteté a néhány órával elébb elhagyott sivarságot, andalogva mentünk közelebb s midőn a daloló pásztorleany alakját jól felismerhattuk előttünk terült el Verespatak csodaszép vidéke, melyen dalosunkkal együtt jaratánk tekintetűket. Verespatak jó n élyen völgyben fekszik bekerítve hegyek által, melyeket fényes erdő koszoruz.

Utunk menedékes hegyoldalou vezetett azon óriás, egymásután következő nagy tavak között, melyeknek gátszéleit a XVII-ik században készítették.

A tavak szélein emelkedő torony magasságn veres fenyők tetőjén a leszálló nap végsugarai rézegték, örök-zöld lombozatuk közt az alkonyi szel beszelt tükös édesen melybe belevegylt a fülemülék közlőgő éji dalának bevezetése.

A tószéli képet vizsattukrózte a leszálló mozdulatlan vize, sziklák öble visszszasogta a fényves beszédit fülemülék dalát visszhangzá az erdő, hogy kettősben, mesés szépségiben lássuk, halljuk mi érkezők az egy valóságot.

Sokáig néztük, sokáig hallgattuk, elhagyva csakhamar Verespatak utcáira értünk. Hogy alkalmatlanságot senkinek ne szerezzünk elváltunk s mig én Ra-fay Zsigmond unitárius lelkész ur vendége, addig Borbéla Ebergényi Mózes ur lakója lett egy éjen át.

Hosszadalmas volna leírni a miket a reánk viradt jul. 21-ikén Verespatakon megnéztünk. Így a „Csetáve-Bole“ csonkakudalaku hegynek kettős katlan üregét, melyben a bányászatnak legrégibb mivélési módját folytatták tüzzel, vízzel valamikor, régen s melyben ma ugyancsak robbantgatnak a nemes érecek után. Különben a miből Jókai vár irt, arról csak egy másik Jókai írjon.

A bányászatnak Verespatakon mivélési mód szerint, magán, társulati és állami legtokéletesebb melyből folyólag a „Szent-kereszt-áltárna“ megtekintésére határoztuk el magunkat, melynek melyége 20600 méter.

(Folyt. köv)

A szerkesztésért felelős: SÁMUEL ADOLF.

Csak

fiatal

embereket

érdekelhet tudni, hogy a

párisi Dr. BOITON

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főlöskézes tehát **santa olaj** vagy **copaiva balzsammal** kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

= 1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint. =

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerháza Budapest, V., Nagy-korona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerházaiban.

Postai megrendelések czime:

Zoltán gyógy szerház Budapest.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági gépgyár

részvén-társulat

B U D A P E S T.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges

összesen

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni

Részletes árjegyzékkel

és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók.

Morzsolók.

József főherceg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója.

Fülöp szász Coburg-Gothai herceg ő kir. fens. szállítója.

Sürgönyczim: **Gottschlig Budapest.**

Telefon 57-86

GOTTSCHLIG
AGOSTON

tea-, rum- és cognac-

nagykereskedő

B U D A P E S T

Központi iroda: IV., Váci-utca 4 szám.

R A K T Á R A K:

V. Váci-u. 6. sz. „a Mandarinhoz“ VI Andrássy-u 23 Hong-Cong városához a Városház-tér mellett. a kir. opera átellenében.

IV., Egyetem-tér Egyetem-utca sarkán, a „Japán nőhöz“

KIVITELI PINCZÉK:

X., Kőbánya, Fűzér-utca 9 szám.

Bizományi raklár:

Kmetz Mihály urál Szarvas.

Közvetlen behozatalu valódi kínai és orosz karaván-teák, Jamaica-, Brazíliai és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfin. mabb minőségben, eredeti csomagok és pinczekben, eredeti ára mellett. **Árjegyzék ingyen és bérmentve.**